Смрт фашизму — Слобода народу!

РАДИО ВЕСТИ

Година I, број 5 | СУБОТИЦА среда 1 новембар | Цена 20 филира

ПРИЛЕП ОСЛОБОЂЕН, А НА СЕКТОРУ ЧАЧАК-КРАЉЕВО И У ОКОЛИНИ ПОДГОРИЦЕ ВОДЕ СЕ ЈОШ ТЕШКЕ БОРБЕ

Инв. бр. 32710

Београд, 1 новембар. — Врховни штаб Народно-ослободилачке војске Југославије издао је јутрос ратни извештај у коме се каже да су наше јединице, после ослобођења Имотског, заузеле у Далмацији Вргорац, Клобук и Љубушки, и да продиру ка Мостару.

У сектору Невесиња настављају се жестоке борбе. Очишћена је цела западна страна Боке Которске све до Рисна. Заузета је Превлака.

Одбијено је настојање Немаца да преко Пријепоља продру до обале Лима. Побијено је 900 Хитлероваца.

На сектору Чачак—Краљево настављају се тешке борбе. Неколико напада непријатеља одбијено је. За пет дана бојева овде је истребљено 2500 Немаца и заробљено 300. Уништено је седам тенкова и много топова и заплењено је много спреме.

У сектору Подгорице и даље се воде жестоке борбе са немачким снагама које су се пребациле из Албаније. Њихови напади су одбијени. Немци образују од албанске омладине квислиншке трупе и бацају их у борбу.

На сектору Подујево—Гњилане наше јединице одбиле су узастопне нападе.

После вишедневне борбе наше јединице ослободиле су Прилеп, где се непријатељ очајнички бранио. Побијено је 900 непријатељских војника, а 600 је заробљено. Заплењена су четири топа, 50 аутоматских пушака и много друге спреме. Наше јединице избиле су већ у близину Штипа и воде борбу у долини Струмице.

У Срему воде се огорчене борбе на линији Митровица-западна падина Фрушке Горе. Непријатељ се снажно брани. Наше јединице заузеле су неколико важних положаја.

Непријатељски гарнизон опкољен у Зворнику, покушава да се избави и да се пребаци у Тузлу. Његов покушај је спречен уз осетне губитке фашиста. На линији Јања—Брчко и даље се воде огорчене борбе са непријатељем. Наше јединице боре се са јаким немачким снагама и на линији Кисеља—Зеница. Оне имају намеру да обезбеде комуникације и зато надиру к Травнику. Њихов покушај је осујећен. Избачено је из строја 1.500 Немаца, 2 тенка 5 топова, 11 аутоматских оружја и 50 моторних возила. Код Бихаћа уништена је једна непријатељска колона.

У Хрватској су избачена из колосека три воза. Уништено је 29 вагона.

У Словенији се наставља жива делатност против непријатељског саобраћаја.

Словачки партизани ратују против немачких угњетача

Братислава, 1 новембар. На глас да се Црвена армија приближава границама Чехословачке, Немци су предузели мере које су имале за циљ да потпуно заробе Словаке и да их ставе у службу Немачке. По угледу на југословенске родољубе Словаци су се одметнули у шуме и створили партизанске јединице. Словачки партизани су последњих дана избацили из шина три воза, уништили су два тенка „Тигар", заузели две радио станице, уништили три моста и 24 камиона. Осим тога побили су много Немаца. У сваком кутићу Словачке осећа се присуство партизанских руку.

Борац 22 српске бригаде, Гордана Михаиловић, одриче се свога оца Драже Михаиловића и оптужује га за рад са окупатором

Београд, 1 новембар. — Гордана Михаиловић, која служи у 22 српској бригади НОВЈ и која је учествовала у многим борбама, ћерка злогласног издајника Драже Михаиловића, дала је изјаву којом је демаскирала рад четника и свога оца.

— Чим су нам земљу Немци окупирали сматрао сам за потребно да се, ка и остали омладинци, определим против окупатора Тако сам учествовала у антифашистичком раду. У исто време јавља се покрет на Равној Гори који води мој отац. Посматрала сам њихов рад, и већ у почетку открила сам њихове тежње. Они су почели да раде против партизана, а после против Народно-ослободилачке војске. То је тешко деловало на мене.

У својој изјави Гордана Михаиловић рекла је да су се четници борили против партизана и Народно-ослободилачке војске, сарађујући са окупатором.

— Ја сам се пријавила у Народно-ослободилачку војску не само због тога да учествујем у ослобађању земље од фашиста и осталих непријатеља, већ и зато што Народно-ослободилачка војска пружа гаранције за бољи социјални режим. Правих бораца код четника уопште нема и, у колико их је било, они су већ давно увидели своју заблуду.

(Наставак на другој страни)

Библиотека Матице српске у Новом Саду

У ПРИСУСТВУ МАРШАЛА ТИТА,

претседник АВНОЈ-а др. Иван Рибар предао је орден Партизанске звезде совјетским официрима

Београд, 1 новембар. — Претседник АВНОЈ-а, др. Иван Рибар, у присуству маршала Тита и чланова Врховног штаба НОВЈ-а, предао је високо одликовање Партизанске звезде првог степена генералу Корњејеву, шефу Војне мисије Совјетског Савеза при Врховном штабу Народно-ослободилачке војске Југославије. Виши официриГроцков и Сахаров одликовани су орденом Партизанске звезде другог степена, док су народни хероји Југославије постала три пилота Совјетског Савеза, Шорников, Јашимов и Калинкин, који су у Народно-ослободилачкој борби стекли највеће заслуге.

Приликом предаје одликовања претседник АВНОЈ-а, др. Иван Рибар, одржао је говор у коме је рекао да су очи нашег народа биле од првога часа рата упрте у велику словенску Русију и њену Црвену армију. Она нам је у најтежим моментима живота давала полет и веру, која је сада, после ослобођења Београда, постала још чвршћа.

Генерал Корњејев у одговору топло се захвалио на одликовању, у коме он види признање народа Југославије народима Совјетског Савеза. Рекао је на ће они и даље радити и борити се за људски циљ: да униште непријатеља, хитлеровску Немачку.

Маршал Тито провео је дуже времена у разговору са одликованим официрима.

МИХАИЛО РАТКОВИЋ, СТОЛАР, ЈЕ ПРЕТСЕДНИК БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

Београд, 1 новембар. — Народно-ослободилачки комитет за Србију предузео је сву цивилну власт у Београду. За претседника Београдске општине Комитет је именовао, док се не изврше избори, Михаила Ратковића, столара. Грађанска власт у Београду има под собом све установе и добра Београдске општине, као и остале установе које спадају у надлежност Народно-ослободилачког одбора. Грађанска власт већ је отпочела рад на обнови порушеног и оштећеног града. Управа града Београда, злогласна Главњача, је распуштена.

ОСЛОБЕЂЕНА МЕСТА У ЗАПАДНОМ СРЕМУ

Београд, 1 новембар. — У западном делу Срема јединице наше војске заузеле су Сусек, Луг, Стари Динуш, Лежимир, Гргуровце и друга места.

Калоча и Кечкемет заузети

Москва, 1 новембар. — **Заповест маршала Стаљина за 31 октобар, која је ноћас објављена, саопштава да су трупе Црвене армије заузеле низ места у Мађарској. У свом надирању ка Будимпешти са истока и југа, Црвена армија је поново заузела Њиређхазу, која је два пута мењала господара. Југозападно и северно од Њиређхаза заузето је 51 место међу њима Хајдунанаш, Хајдудорог, Полгар, Пустасер, Ујкенез, Јако, Алпар, Ижак, Хајош, Кохари, Сентлеринц, Душнок, Ершекчанад, Калосег и Калоча.**

Црвене трупе ушле су у Кечкемет, где су се заметнуле уличне борбе.

У правцу Будимпеште заузето је више од 200 настањених места.

Између Дунава и Тисе заробљено је 4.000 мађарских војника и официра. На дан 30 октобра уништена су у Мађарској 104 борна кола и 50 авиона.

КЕЧКЕМЕТ ЈЕ ОСВОЈЕН

Будимпешта, 1 новембар. **Совјетске трупе у свом надирању према Будимпешти заузеле су прошле ноћи важан железнички чвор Кечкемет и још 50 насеља југоисточно од Будимпеште.**

ЦРВЕНОАРМЕЈЦИ УЛАЗЕ У НОРВЕШКУ КАО ПРИЈАТЕЉИ

Москва, 1 новембар. — Поводом ослобођења великог лучког града Киркенеза у Норвешкој, московска штампа доноси мишљење страних листова о том грандиозном подвигу Црвене армије, па вели:

„Снажни ударци совјетске војске јемство су да ће хитлеровска Немачка бити разбијена".

Листови затим веле да трупе Црвене армије улазе у Норвешку као пријатељи у пријатељску земљу. Норвежани изражавају жељу да сарађују у борби са трупама Црвене армије на уништавању фашизма.

ЦРВЕНА АРМИЈА БОРИ СЕ ВЕЋ У ОСАМ ДРЖАВА

Москва, 1 новембар. — Листови утврђују да се трупе Црвене армије боре већ у осам европских држава за њихово ослобођење.

НЕМАЧКА ЗАТВАРА ВОЈНЕ ШКОЛЕ И ПИТОМЦЕ ШАЉЕ НА ФРОНТ

Москва, 1 новембар. — У Источној Пруској заробљено је много Немаца који су у својим исказима рекли да је немачка влада затворила више ваздухопловних и других војних школа и ученике послала на фронт, уврстивши их у пешадију.

Четници Драже Михаиловића радили су са агентима Гестапо-а,

сведочи Гордана Михаиловић

(Наставак са прве стране)

У својој даљој изјави Гордана Михаиловић је изнела како су четници Драже Михаилвића још 1941 године вршили злочине над ненаоружаним становништвом градова и села. Она набраја многе четничке злочине, о којима зна, па вели:

— Све је ово само бледа слика терора издајника. Само они који су то видели и преживели, могу да претставе себи све страхоте које су чинили четници и да их се сећа као ружног сна. Њихов морални живот потпуно одговара делима која чине. Они живе за коцку, пиће и све што кафана пружа. Као националисти они су издали српски народ. Године 1942 они су примали од фашиста муницију.

У својој изјави даље Гордана је испричала, као сведок, једну тешку оптужбу против четника. Пре две године видела је како у самом Београду саобраћају четници у великим раскошним аутомобилима и како се састају са Недићевцима и Љотићевцима. На њено питање командант јој је одговорио да и београдски Гестапо за то зна. Тада је постала још огорченији њихов противник.

— Много је крви невиних људи пало на главе четника и мога оца. Одричем га се и као команданта и као оца, јер не желим да падне и једна кап невине крви на моју главу. Одричем га се и желим непомирљиву борбу против немачких фашиста и још више против четника. Не могу допустити да и на мене, као кћер Драже Михаиловића падне клетва народа".

Светска јавност одаје признање маршалу Стаљину као генијалном војсковођи

Москва, 1 новембар. — Листови у Москви објавили су мишљење многих страних листова о Црвеној армији и њеном вођству. Сви страни војни стручњаци слажу се у томе, да је генералитет Совјетског савеза савршен. **Снага Русије била је највеће изненађење за цео свет, а руски генералитет био је највеће изненађење за Немачку. Црвена војска није само добро снабдевена најмодернијим средствима, већ она има и најбоље вође,** како пише један лист у Лондону.

Тактичком вештином, талентом, личном способношћу и вишим војничким мајсторством и знањем за вођење војске, руски генералитет далеко је надмашио своје непријатеље. Против Хитлера и његовог генералитета бори се талентовани руски генералитет. Њега је изабрао Стаљин од народног генија, којег је пробудио нови совјетски живот. Они су весници нове земље, слободе и стварања. Совјетски генерали добили су рат, јер они знају више него што се пише у војничким правилима, пише један стручњак Америке.

Француз Анри Бенар пише: „Совјетски генералитет је онемогућио ратне планове Немачке. У томе такође лежи велика моћ Совјета.“

Амерички стручњаци пишу, да је Стаљин организатор ове сјајне војске, коју сви народи (непријатељски такође) високо цене. **Црвена армија и њен генералитет надахнути су генијем Стаљина. Уопште страни стручњаци тврде да је маршал Стаљин највећи војсковођа. Геније руских победа јесте Стаљин, пише стручњак у једном војном часопису у Њујорку. Име и слава Стаљина нераздвојно су везани са** именом и делима Црвене армије.

ХАРКОВ СЕ ДИГАО ИЗ РУШЕВИНА

Москва, 1 новембар. — Листови у Москви пишу о великој утакмици производње и доносе чланке о изградњи градова који су још пре годину дана лежали у рушевинама. Харков је постао лепши него што је био пре. У овај мученички град вратио се живот, потроструко му се становништво, отворене су све школе, музеји и позоришта. Пролепшао се и град Симферопол, где се исто тако зацељују ране. Бродоградилишта опет раде, становништво је запослено и град се обнавља и изграђује.

Борци се заклињу маршалу Титу да ће ослободити целу Југославију

Београд, 1 новембар. — Поводом ослобођења Београда стижу свакодневно многобројни поздрави маршалу Југославије, Јосипу Брозу-Титу као и Антифашистичком већу народног ослобођења Југославије, АВНОЈ-у. У овим поздравима одразује се велико одушевљење и радост народа поводом ослобођења мученичког главног града Југославије. Тако главни штаб Србије на крају свог телеграма вели:

„Српски народ даће вам, маршале, сву помоћ, за стварање слободне, демократске, федеративне Југославије“.

Тринаести корпус је такође честитао врховном команданту.

„У часу када су јуначки другови ослобађали Београд, ми смо такође били у борби и ослободили смо Ниш. Кунемо се проливеном крвљу наших хероја да ћемо ослободити целу Југославију“.

Омладина Источне Босне, 27 ударна дивизија и 46 дивизија, послале су поздраве, рекавши:

„Нећемо стару Југославију. Хоћемо да у нашој новој демократској, слободној, федеративној Југославији живимо у искреном братском загрљају, а да Београд досиста буде народни Београд, којег ће подједнако волети сви“.

27 дивизија послала је свој поздрав из ослобођене Рогатице у току јучерашњег дана.

Велики хрватски родољуб и познат песник Владимир Назор упутио је телеграфску честитку председнику АВНОЈ-а, д-р Ивану Рибару, рекавши на крају:

„Желим ти успешан рад у главном граду свих јужнословенских народа, на срећу и добро свију нас“.

Председник Комунистичке партије Италије, Ерколи, такође је упутио честитку маршалу Титу поводом ослобођења главног града.

Грчке предходнице на југословенској граници

Атина, 1 новембар. — Лариса у Грчкој је ослобођена. Претходнице грчких јединица налазе се већ на самој југословенској граници.

У Албанији је ослобођено више места међу њима и Корча.

НАПРЕДОВАЊЕ КА АНТВЕРПЕНУ

Лондон, 1 новембар. — Холандији савезничке трупе напредују према Антверпену. Немачки фронт јужно од реке Мас стално се распада. Даље према западу канадске трупе наишле су на фанатичне нацисте и воде се жестоке борбе. Од ушћа реке Шелде престаје отпор Немаца.

УНИШТЕНО 70 НЕПРИЈАТЕЉСКИХ АВИОНА

Будимпешта, 1 новембар. ТАСС јавља: Совјетске трупе на једном сектору фронта у Мађарској извршиле су изненадни напад на један мађарски аеродром и уништиле су 70 авиона. Код Ђиређхазе су брзим покретом одбили снажан тенковски напад Немаца.

НА УЛИЦАМА ЧОПА ЛЕЖАЛЕ СУ ГОМИЛЕ ЛЕШЕВА НЕМАЧКИХ ФАШИСТА

Москва, 1 новембар. — Заповест маршала Стаљина детаљно описује велике борбе које су претходиле ослобођењу важног саобраћајног центра Чопа у Чехословачкој. Немци су изградили широко разграђена утврђења код Чопа. Гарнизон града имао је наређење да по сваку цену одржи град. Црвена војска је заобилазним маневром уклонила јаке одбране, распарчала немачко-мађарске снаге на неколико група и тако их уништила. На улицама лежале су гомиле лешева непријатељских војника. Према новинарским вестима грађанство је неописаним одушевљењем дочекало ослободиоце.

АМЕРИКА ИМА 850.000 АВИЈАТИЧАРА

Вашингтон, 1 новембар. Поводом морнаричког дана председник Рузвелт одржао је говор пред морнарима и војницима Америке. Од године 1940, рекао је Рузвелт Америка је изградила више од 250.000 авиона. Сада се изграђује 9000 месечно. Америка има 850.000 авијатичара, 8 милиона војника и 3 и по милиона морнара.

Продужење мандата енглеског парламента још за годину дана

Лондон, 1 новембар. — У Доњем дому претседник Черчил поднео је законски предлог о продужењу мандата садашњег парламента још за годину дана. Предлог је усвојен.

„Моје је мишљење, рекао је Черчил у свом великом говору, да не треба растурити садашњу коалицију, док се на фронту не сврши са нацизмом. Са чисто војничког гледишта било би погрешно рачунати са брзим поразом фашистичке Немачке. Немци ће се бранити са највећом упорношћу, иако знају да су безнадежно изгубљени. Не могу вам гарантовати за вршетак рата до Божића, чак ни до Ускрса.

РУМУНИЈА НЕ ИСПУЊАВА ОБАВЕЗЕ НА ЗАДОВОЉАВАЈУЋИ НАЧИН

Букурешт, 1 новембар. — **Према вестима московске штампе румунска влада не врши чишћење државног апарата од румунских фашиста на задовољавајући начин. До сада је ухапшено 500 чланова Гвоздене гарде и чланова других фашистичких организација, а много их је више остало на слободи.**

ЗНАЧАЈНА ПОЛИТИЧКА КРИЗА У РУМУНИЈИ

Букурешт, 1 новембар. — Потврђује се вест о кризи владе у Румунији. Претседник Министарског савета генерал Санатеску поднео је оставку још 19 октобра. Од тада се стално воде преговори између шефова странака, али изгледа, без резултата. Јуче су преговарали Маниу и Брћану, затим Маниу и Петреску. Изгледа да није реч само о обичној владиној кризи.

25.000 српских комунистичких омладинаца на митингу поводом совјетског славља

Београд, 1 новембар. — Српска комунистичка омладина у Београду приредила је поводом 27 годишњице од оснивања Совјетског Савеза митинг Комсомола коме је присуствовало 25.000 омладинаца. Са митинга послати су поздрави целокупној српској омладини, затим совјетском Комсомолу, маршалу Титу, Антифашистичком већу народног ослобођења Југославије и Првом конгресу антифашистичке омладине.

После митинга омладинци су, са народним и совјетским заставама, изишли на улице где су песмом и поклицима завршили своју свечаност.

ПРЕ СВОЈЕ ПРОПАСТИ У БЕОГРАДУ НЕМАЧКИ ВАРВАРИ УНИШТИЛИ НАУЧНЕ ТЕКОВИНЕ УНИВЕРЗИТЕТА

Београд, 1 новембар. — Немци су пре свог одласка из Београда потпуно уништили нову зграду Универзитета. Немачке трупе уништиле су у институтима све библиотеке. За време уличних борби они су се утврдили у универзитетској згради, а када су видели да су поражени, упалили су библиотеке и цела зграда универзитета је уништена.

На појединим факултетима упропашћене су велике и неопењиве вредности. У зоолошком заводу уништени су многи научни радови. Осим тога уништени су многи рукописи, међу којима и још неиздана дела др. Јована Цвијића. Пољопривредно-шумарски факултет, који је премештен из Земуна у Београд, и чији је инвентар пре рата цењен на 100 милиона динара, такође је потпуно уништен. Од њега је остало само име. Још пре самих борби немачки професори су се истакли као пљачкаши најдрагоценијих вредности на разним факултетима.

ОД 2 НОВЕМБРА СЛОБОДНА ПРОДАЈА МЕКИЊА

Извештава се грађанство да ће од другог новембра 1944 године почети слободна продаја мекиња по цени од 25 пенга сто килограма. Продаја ће се вршити у магацину на Сенћанском путу број 23 (бивши магацин Нађ Стевана). Сваки купац нека собом понесе вреће.

(Из Економског отсека Команде места)

ПОЗИВ ЗА ПОСЕЋИВАЊЕ БОЛНИЧАРСКОГ КУРСА

Позивају се све оне другарице које би желеле слушати болничарски курс, да се јаве у згради Правног факултета.

Позивају се становници Суботице да пријаве своје резерве вуне

Позивају се сви грађани Општине града Суботице, како они који станују у граду тако и они који станују на спољној територији града, да своје постојеће резерве вуне, било у прерађеном било у непрерађеном стању, без обзира на боју, усмено или писмено пријаве Економском отсеку Команде места у Суботици (Отсек за одећу) у року од 24 сата по објави овог позива путем месног листа „Радио вести“.

Ко не буде поступио по овоме позиву а утврди се да располаже резервама вуне, биће најстрожије кажњен по постојећим прописима Војног кривичног законика.

Пријава се има поднети у Економском отсеку Команде места у Суботици. — Секција за одећу.

12.000 Словенаца спрема се за повратак кући из Србије

Београд, 1 новембар. — Одмах после упада немачких снага у Југославију године 1941 преко 12.000 Словенаца напустило је своје домове и дошло у Србију. Били су смештени у средњим крајевима Србије. У Београду живи 2000 Словенаца а преко 1000 у Ваљеву, Крушевцу, Тополи, Аранђеловцу, Ужицу, Краљеву, Чачку и осталим местима. Словенци, већином интелектуалци, који су одбили да ступе у службу Немачке, обављали су већином физичке радове. Један део њих био је у партизанским редовима. После ослобођења места, у којима су живели они су образовали ослободилачки одбор, коме су се сви ставили на расположење. Словенци се већ спремају кући и створили су потпорни фонд, који ће свима омогућити повратак у Словенију.

Уредништво и администрација „РАДИО ВЕСТИ“ налази се на тргу Змај Јове број 3. — Издавач је Пропагандни отсек Народно-ослободилачког одбора у Суботици. — Цена поједином примерку 20 филира. — Лист излази сваког дана осим недеље.